

מבטק רוכל סימן ז צא צב

פטרית מעתה ומעכשיו היא מנחה המאמץ דוקא
הכל ומלבושה ותכשיטיה להר' אשר בירורו ולהר' יוסף
בירורו אחיה ממרת מלכה הגו' שהם יחלקם כטוב בעיני
בעד כסף מלכה אחותם וכל השאר מנדוניה יירש
הר' שמואל אישה קנ' כר'ת הבעל יורש את אחיו אבל
אם תכטר מרת מלכה טע' ז' ק' כו' עכ"ל התלמוד
ובראוי כן אט' אומר. בהן אחת אם הייתה מרת מלכה
כפטרות בלי דיבור ודאי שהיה לירשיה זכות
בכל המאמץ דוקא וגם תכשיטיה ומלבושה כגו' בהלכה
אחנם עתה שהיא פוטה וחלקה בנזוניה אין לה זכות כי
אם במה שזוניה וחלקה וכיון שהיא לא רתה לחלק רק
אותם הנכסים אין לירשיה אום זכות עוד ט"י תלמי זה
והטעם שהתנאי הוא שכולל היא להניח למי שתרה וכיון
אלא הניחה אלא לבר מוטט איברה זכורה בכל היותר וכן
מוכח מלבן התנאי שאמר אז תוכל מרת מלכה הכלה הגו'
להניח כו' וכולל אם תרה אבל אם לא רתה אין עליו חוב
וכן מוכח עוד מלבן בני שאמר כי מעתה ומעכשיו ניתן
למרת מלכה אחת המאמץ דוקא ומלבושה ותכשיטיה
שכולל לעשות מהם מה שתרה בעת פטירתה הרי שלא רתה
לעשות יותר ודאי אין עליו חוב כלל ופסק זכורה רב לא
אם הייתה כפטרות בלי דיבור והכי מוכח עוד מתנאי האחר
שאר' ואם ח"ו תכטר בלי דיבור מורה שאין חוב כל המאמץ
דוקא וגם על השטח עליו אלא דוקא אם תכטר בלי דיבור
אבל אם דיברה הכל בדבריה בין רב בין מעט ומוסף על
כל זה העירו בפני ב"ד הר' אליעזר טולידאנו והר' יאודה
אורטל"ש שהם דברו לה בעת כוונת' ואמרו לה והרי בעליך
בבית השביה ואת עובדת אותו בלא כלום לפי שהיא חלקה
כל הנכסא תחת ידה ולא כוונתה שחכם המסור לה בכתובה
היא כותנת לבעלה במתנה הבק' אם שהיה בטרי' כול ומוסף
שהבק' אם בעלמו היה יותר ממאמץ דוקא אם כן בבק'
שבב' חלקה יות' מהתנאי לא ברת' לחיות במתנה לבעל' כפטר
שהיה גבו' והיה פסק בידה לעשות כן כתוב בתנאי שכולל
לעשות מהם מה שתרה והרי רתה ונתנה לבעלה ולא גרע
בעלה מאיש אחר

ולזהו זה פשוט בשיי' פסקתי הדין כך וגורתי שאין זכות
לירשיה מלכה על הר' שמואל בתנאי הכתובה הגו'
ויחזרו הגאונים הגדולי' הכתובה והכלוה בידו הר' שמואל
להיות בידו לרשיה שקיים תנאי הכתובה ומה גם שבכונה
שכתובה עכמה ביד הירש' וזה שביד הגאונים טובים הכסף
הכתובה והוא היום או למחר יתבעוהו הירש' במקום אחר
כדי שיהיה הכתובה בידו והכלוה כתובה והמורה וגם
יקחו להם מעשה ב"ד זה וטובם הכלוה אם ירלו וליקחם
זה אמת חתמתי שמי פה גאון הגדול משה קורחוני

לית דין לריך בשם והאי דיינא גסית לשומקא דדינא וכל כי
האי מילי מעלייתא לימרו משמיה ויקיים בו מקרא שכתוב
גני אס חכם לבך יאמח לבי גם אני גאון הגדול יוסף קארו

סימן צב

יו שאלה ראובן שהיה ש"ס וזו שני אחים גדולים
שמעון ולוי וזהו ואמר שהוא מביא
מכשיו חמשה סולט' נים שיתלקו אותם בין שני אחיו וכן
לכל יורש שיהיה מסוף העולם יקח חלק יורשמו מהממנה
סולט' נים הגו' ובחמשה סולט' אגיש הגו' יהיו מסולק' פליקס
גמור מכשיו עוד כזה שיתקו לאחיו שמעון ולוי לכל ח' מאה
זהובים וזה יהיה להם במתנה גמורה ואלויה מתנת ש"ס
מקו' ולאחר מיתה עוד כזה שיתנו לאחיות רבקה ק' סולט' נים
עוק

מן הכתוב וא"ל דקרא אשמת' בעלמ' הוא דא"פ שטע'
ישראל הוא ובנו הוא לכל דבר אבל קנס הוא שקנסו חכמי'
ואשמתו אקרא טכ'ל ותשוב' זו דרבי' מנח' כתבה הרשב"א
במס' בבב' רבי' הא"י וא"פ ש"ס לרזן על טענת הר"א שטען
בתשובה זו ונס בפסקיו דא"פ שטע' ישראל הוא ובנו
הוא לכל דבר דאיכא למימר דלאו כלל הוא לכל מילי
יהאם לענין קידושין ולענין שבנו המאמר פוטר מן היבוס
אבל לענין ירושה אין לנו יותר היה נראה שרבי' מנח'ט
ורבינו הא"י מלאווייתא אחרו שאינו יורש מהבנה קרא
למיתתו ומהיה דפ"ק דקידושין ליכא ראייה כמ"ס לעיל אין
משיבין את הארץ

וצ"מ לרבי' הכל לענין מעשה אין המאמר יורש את
אביו אלא דאיכא מאן דאמר מדינא ואיכא מאן
דאמר מדינא דא"פ שבתרומת הדשן כתב לחלק בין היכא
לית בה כד הרהור תשובה ומיכא חביק במינות לייכא
א"ס בטחון ספק אמת יחזור בתשובה כ"ד הא חזינן דלית
כיה כד הרהור תשובה ומיכא חביק במינות הילכך דבר
פשוט הוא דאין לך רהוי לקנס יותר מזה כ"ז הוא אפילו לא
היתה כאן כוונת האב"כ ש"ס קבוצה האב ופירש' שאם לא
יקיים אותם תנאים שהתנה לא יטול דבר ויזכו בחלקו שאר
יורשיו וכיון שהתעב הוא לא רצה למול והכר דיינו וספק
זכו בחלקו שאר יורשים וכיון שהיורש האחר גמיר ינתן
ליהודי חלקו וחלק השני מהחלק התעב הזה עם חלק
שהניח לו אביו כדי שאכלל היאודי הפירו' ויזכה ביד ב"ד עד
שיבא ליהדות וינתן לו או עד שימות ויירשנו אחיו היהודי
ומאחר שכמות האב היו הנכסים ביד שליט וזה היהודי עם
החיו התעב שכתבו להוציא הנכסים מיד השליט להניח בית
אחם אם עתה רוצה היהודי שיפילו הנכסים מידה ויטול
הוא חלקו והשאר יהא מונח ביד ב"ד הרשות בידה דהוא
אסקה והוא אשתו כ"ס אם נטען שאינם בטוח' בידה לסב'
שהוא טוען שהרין עמו ואם האשה תזכרת נתנה מהנכס'
הנז' לתעב הזה אין ספק כי היא כושעת בידים כיון שלא
קיים מה שהתנה אביו וחיבת לשלם מכנסיה כ"ז נר' לי
פשוט נאם הגעיר יוסף קארו

סימן צא

בפני עמדו לרין היקרים וגבנרס הר' אליעזר
טולידאנו והר' יוסף פ'ריניו והר' שמואל
אלפארי' על ענין כוונת מלכה אשת הר' שמואל אלפארי' רין
שחלק' ג' שיהיה בעת פטירתה ומתנה לאכסטרופוסים וגאמני'
סל ענין כוונתה להר' אליעזר והר' פ'ריניו הג' ונתבע
הר' אלפארי' לנגאמני' הגו' כי אחר שהם גפרעלי' מהכלוה
והם למאריס מכל מה שהיה לויתה שיחזרו לידו הכתובה
לקורעה כדי שלא יהיה עליו חוב הכתובה והם טענו כי הרת
מלכה היה לה כח בכתובה להחלק תכשיטיה ומלבוש' ומאמץ'
דוקא וגם והיא לא חלקה בכוונתה השיעור הקוא אלא היו
רוכים למסור בידו הכתובה כדי שיהיה אטר הכות לירשיה
למבוע תענוס הזאתים דוקא וגם והביאו לפני אטר הכתוב'
ו"ל התנאי אות באת מלה בעלה שנית אם ח"ו תכטר מרת
מלכה הנז'ת ה"ה בלי ורע ש"ק שיהיה גלוי' יוס' אז תוכל
מרת מלכה הכלה הגו' להניח מאמץ דוקא וגם זה בזה
מג' ליייתא למי שתרה יח' טע' מלבושה ותכשיט' הנכס'
חמנה ולא יוכל הר' שמואל אישה למחות בידה כי מעתה
ומעכשיו ניתן למרת מלכה אחת המאמץ דוקא ומלבושה
ותכשיט' הכול לעשות מהם מה שתרה בעת פטירתה ואם
ח"ו תכטר מרת מלכה הגו' בלא דיבור כי לא חסרה בעת